

Granhammar, torp på Berga

Granhammar, ursprungliga torpet. Oklart när denna byggnad kom till.

Efter G:a Nynäsvägen söder om Fors, mittemot nya infarten till Berga, går Marielundsvägen in mot kommunens reningsverk. Namnet har vägen fått efter ett numera försvunnet torp under Berga. Dock finns en stor jordkällare kvar i skogskanten.

Det enda som finns kvar av torpet Marielund, en källare!

Söder om denna väg ligger ett gammalt hus, torpet Granhammar, intill finns ett brandskadat uthus och norr om vägen en modern villa.

Granhammar omnämns i HFL under hela perioden 1690-1895. I jordeboken från 1740 står Granhammar som oskattlagt torp. Stället nämns som torp under åren 1812-45. Därefter beboddes Granhammar av änkan Eva Jansdotter, f 1797. Hon bodde där till sin död 1874. De följande 15 åren står stugan obebodd.

Omkring 1889 blev Granhammar statarbostad under Berga gård. Från 1946 bodde här fd ladugårdsförmannen Johan Litzén med hustru

Idag fungerar stället som sommarbostad. Förutom det gamla huset finns ett (numera skadat) mindre uthus och en jordkällare med överbyggnad.

Där idag den nybyggda villan finns fanns tidigare en relativt modern arbetarbostad som exteriört är "infogad" i denna byggnad. Där bodde från från 1928 slaktaren Adolf Vidlund med sin familj till år 1949. Dit kom då fd Bergaträdgårdsmästaren Johan Andersson.

Granhammar, statarbostaden.

Författarna Bo & Anita Stjernströms som 2001 gav ut boken Liv och Död på Näringsberg skriver:

Granhammar var ett torp vid gamla landsvägen under Berga gård som beboddes av arbetare på gården. Den sista var Per Erik Jansson som bodde där många år med sin hustru Maria. På äldre dar fick han bidrag från Berga med mjölk, 3 sädesslag, vedbrand, och en liten kontant ersättning.

På våren 1934 knackade gårdfarihandlaren och södertörnskildraren Viktor Petterson på hos den 87-årige Per Erik och fick berättelsen om att Per Erik som 8-åring tagit sig till Galgstenen och upplevt den sista offentliga halshuggningen i Haninge 1855 då en av mördarna från Näringsberg avrättades

Som kuriosita står Per Eriks skottkärra i Bergas lantbruksmuseum. Huset såldes och det är tyvärr nu illa medfaret, bland annat är skorstenen borttagen. Häcken och tomten är vildvuxna. På västra sidan finns källaren fortfarande kvar men ladan som stod vid avfartsvägen mot Stav brann ner för många år sedan.

Följande bildtext finns i boken: Viktor Petterson på väg att intervju Per Erik Jansson på Granhammar. Akvarell av Åsa Halin.

Om du vill köpa boken **Liv och död på Näringsberg**, [klicka här](#):

*LIV
och
DÖD*

*Anita & Bo
Stjernström*

på NÄRINGSBERG

